

स्थीनि मांसैर्मांसानि त्वचा त्वचमिति" श्रुतेः । "आ-
न्वाये स्मृतितन्त्रे च षोकाचारे च स्वरिभिः । शरीराङ्गं
स्मृता जाया पुण्यापुण्यफले समा । यस्य नोपरता भार्या
देहाङ्गं तस्य जीवति । जीवत्यङ्गं शरीरे तु कथमन्योधनं
हरेत्" वृह० स्मृतेषु तयोरेकदेहत्वम् । तत्र पुंश्चि पुं०,
स्त्रियां स्त्रीति भेदः एकाङ्गादयोऽप्यत्र । स्त्रियां ङीप्
इति भेदः । कर्म० । ५ एकस्मिन् देहे न० ।

एकदू पु० एकेन परात्मना दीव्यति दिव-क्रिप् ऊठ् ३त० ।
आत्मारामे षष्ठौ सहि आत्मनैव रमत इति प्रसिद्धम् ।
"अमन्दीदेकदूदेवाउत याच देवीः" ऋ० ८, ८०, १०,
"एकदूः षष्ठिः" भा० ।

एकधन न० एकमेव धनम् । एकमात्रधने "द्वतानां धा-
वतामेकधनमुपाहितम्" शत० ब्रा० ११, ४, १, १, "एकमेक-
समसुखं धनं धेयमानसुदकं यत् । २ अयुग्मसंख्याके
उदकाधारे कलसे "अयुक्ता अयुक्ता एकधना भवन्ति "तयो
वा पञ्च वा, पञ्च वा संप्र वा, संप्र वा नव वा, नव वैकादश
वा, एकादश वा तयोदश वा, तयोदश वा पञ्चदश वा
ह्रस्वमहर्मिद्युनं प्रजननम् । अथ य एष एकोऽतिरिच्यते
स यजमानस्य त्रियमभ्यतिरिच्यते स वा एषां सधनं यो
यजमानस्य त्रियमभ्यतिरिच्यते तद्यदेषां सधनं तस्मा-
देकधना माम" शत० ब्रा० १, ८, २, ४, "प्रत्येकधनान-
युक्ताहृदहरणांस्त्रिप्रभत्यापञ्चदशभ्यः" कात्या० ८,
३, २२, "उत्तरस्यैवानसोऽद्यात् प्रत्यक् अधोभूमौ एक-
धनानयुग्मसंख्याद्विधाति एकधनयद्वार्थं स्वयमेव
व्याचष्टे उदहरणानिति उदकं ह्रियते एभिरित्युदहरणाः
कलसंस्तान् तत्रादिपञ्चदशपर्यन्तायुग्मसंख्यान् विधम-
संख्यान् । तत्राग्निष्टोमे त्रयः पञ्चम वा, अत्राग्निष्टोमे-
ऽपि तथैव एष, उक्त्ये पञ्च वा संप्र वा, षोडशिनं संप्र
नव वा, वाजपेये नवैकादश वा, अतिरात्रे एकादश
तयोदश वा आप्तोर्यामे तयोदश पञ्चदश वेति" कर्कः
"अत्र कलसरत्वात् पुंस्त्वम् अपां विशेषणत्वं स्त्रीत्वम्
"आवर्ततरीरधनुद्विधारा इत्याहृष्टास्त्रेकधनासु" आश्व०
श्रौ० ५, १, ६ । "द्विविधा आपः वसतीययै एकधनाश्च तत्र
पूर्वैरेव वसतीययै गृहीता एकधना इदानीं गृह्यान्ते ।
ता गृहीता पञ्चदशैरेव यजनदेशं प्रति यथा वर्जन्ते
तदेष्टुगन्तुवक्त्या" नारा० ८० । अपाश्चाधारं वि-
ना देशान्तरगमनासम्भवात् प्रागुक्तवाक्याच्च पुनरयुग्मकलसै
राहरणं कर्तव्यमिति बोध्यम् । वस्तुतः एकधनयद्वेन अयु-

ग्मसंख्याककलसा एवोच्यन्ते । स आधारत्वेनाख्यस्य अच् ।
३तस्ये जलादौ त्रि० इत्येव न्याय्यम् "तावच्चैकधनानाम्"
कात्या० ८, २, २२, सू० "एकधनानामेकधनस्थानामपामिति"
कर्केण तथा व्याख्यानात् "एकधनां स्त्रीतुच्यन्ति" कात्या०
३, १०, "एकधनान् उच्यन्ति उदकेन पूरयित्वा उत्क्षि-
पन्ति जलमध्यादूङ्गं निनयन्ति निष्काशयन्ति" कर्कः एकं
मुख्यं धनम् कर्म० । ४ मुख्ये धने न० "सोममाया-
यतामिन्द्रायैकधनविदे" यजु० ५, ७, "एकं धनं मुख्यं
धनं सोमरूपं विन्दते लभते स एकधनवित् । यदा
सोमकण्डूनाय यैर्जलमानोयते ते कुम्भाः एकधना एकं
धनं सोमरूपं यत्नेति वेत्ति जानातीति" वेददी० "एक-
धनस्ताडकं कलसः अख्यस्य इति । एकधनिन् ताडयैक
धनयुक्ते त्रि० "प्रतीकदानयैकधनिनः" शत० ब्रा० १, ८, २, १७,
"एकं समानं साधारणं धनं यस्य । ५ अविभक्तो द्विर्द्विनि
च त्रि० । अविभक्तधनानां संस्मृतेधनानाञ्च साधारणधन
त्वात् तथात्वम् । ७ एकमात्रधनयुक्ते त्रि० ।

एकधर्मिन् त्रि० एकस्तुल्यो धर्मो यस्य अनिच् स० । त्वत्त्वधर्म
युक्ते स्त्रियां वा ङाप् । एकोधर्मोऽख्यस्य इतिरिच्यत साधुः ।
"सर्वेषामेकधर्मिणाम्" श्रुतिः । अत्र स्त्रियां ङीप्

एकीधुरा स्त्री एका धूः कर्म० अच् समा० । एकभारे । तद्वह-
तीत्यर्थेण तस्य लुक् । एकधुर-एकभारवाहके २ गवादौ
त्रि० । अख्यर्थे अच् । २ एकधुरायुक्ते त्रि० । एकधुरं
वहति च । एकधुरीण एकधुरवाहके त्रि० ।

एकधुरावह त्रि० एकधुरां वहतीति वह-अच् इत० । एक-
भारवाहके गवादौ ।

एकनक्षत्र न० एकं नक्षत्रं यत् । एकतारात्मके नक्षत्रभेदे
आर्द्रा चित्रा स्वातिश्च एकतारात्मकं नक्षत्रं तच्च अक्षे
बाण्यदे ४८७४० दर्शितम् । शत० ब्रा० भाष्ये तु पुष्यसेक-
तारात्मकत्वमुक्तं तदनुसारेण सरस्वत्यामाभिरुथोक्तं
किन्तु तन्मूलं उद्योतिषवचनं नृग्यम् । वस्तुतोऽत्र एक-
यद्वेष्टायुग्मपरत्वं पुष्यस्य च तितारात्मकत्वेन तयात्याभि-
प्रायेण पुष्यसेयुक्तिः "अयुग्मं हि पितृणामेकनक्षत्रं
एकनक्षत्रं हि पितृणाममावास्यायाम् अमावास्या वा
एकनक्षत्रमेको हि यदेतां रात्रिं सर्वाणि भूतानि संव-
सन्ति तेनो तं काममाप्नोति या सर्वेषु नक्षत्रेषु" शत०
ब्रा० १०, १२, ८, १, २ । "एकनक्षत्रे कात्या० २१,
३, २ । एकं नक्षत्रं हि पितृणामिति" एकनक्षत्रं
च यत्कैका तारा चित्रा स्वाति रेवत्यादि यथा"